

Pierwszy przypadek obserwacji leucystycznego samotnika *Tringa ochropus* w Polsce

The first record of leucistic Green Sandpiper *Tringa ochropus* in Poland

Jarosław Regner

ul. J. Słowackiego 13/5, 49-300 Brzeg

e-mail: jarek.regner@wp.pl

W dniu 27.05.2017 na powstałych i nadal rozbudowujących się żwirowniach niedaleko wsi Żelazna w południowej części powiatu brzeskiego (woj. opolskie), zaobserwowałem biało ubarwionego siewkowca (Charadrii). Ptak przebywał w pobliżu normalnie ubarwionego samotnika *Tringa ochropus*. Upierzenie ptaka było czysto białe bez żadnych przebarwień i śladów barwnika na piórach, oko czarne, natomiast nogi i dziób były koloru pomarańczowego, co sugerowało, iż obserwowany ptak jest osobnikiem leucystycznym (fot. 1 i 2). Oba ptaki żerowały w obrębie niewielkiego zastoiska wody znajdującego się we wschodniej części wyrobiska. Biały osobnik z pomarańczowymi nogami i dziobem, sylwetką i zachowaniem przypominał samotnika. Kiedy podszedłem bliżej, w celu zdobycia lepszej dokumentacji fotograficznej, oba ptaki podrywając się do lotu odezwały się charakterystycznym dla samotnika głosem kontaktowym. W trakcie lotu u białego ptaka stwierdziłem ponadto charaktery-

styczną dla samotnika – a wykluczającą łączaka *T. glareola* – niewielką projekcję nóg. Na podstawie literatury i konsultacji z ekspertami ustaliłem, że jest to pierwsze stwierdzenie leucystycznego samotnika w Polsce (A. Zbyryt – inf. niepubl.).

Leucyzm to dziedziczny brak komórek odpowiedzialnych za produkcję melanin znajdujących się w piórach i skórze. Wyróżnia się dwie formy leucyzmu – całkowity i częściowy. Pierwszy typ przejawia się czysto białym upierzeniem z różowymi lub pomarańczowymi nogami i dziobem i normalnego koloru okiem (jak w przypadku obserwowanego samotnika z Żelaznej). Drugi, częściowy, objawia się symetrycznie rozłożonymi białymi plamami (piórami) znajdującymi się na najbardziej wystających częściach ciała jak głowa, skrzydła, brzuch, jednak nigdy nie ogon. W wypadku takich ptaków jak opisany samotnik, istnieje możliwość pomyłki z osobnikiem z mutacją ino (jałkościową redukcją melanin poprzez ich

Fot. 1 i 2. Leucystyczny samotnik *Tringa ochropus* obserwowany 27.05.2017 na żwirowni Żelazna, woj. opolskie (fot. J. Regner)

Photo 1 & 2. Leucistic Green Sandpiper *Tringa ochropus* observed on 27.05.2017 in the sandpit Żelazna (Opole Province)

niekompletną syntezę) lub z albinosem (całkowity brak melanin w ciele). Cechą odróżniającą te mutacje od osobnika leucystycznego jest w pierwszym przypadku różowe, a w drugim czerwone oko (van Grouw 2013, Zbyryt 2017). W Polsce pośród ponad 1000 osobników ptaków reprezentujących 78 gatunków, u których stwierdzono barwne aberracje, leucyzm stanowił niewiele ponad 6% (A. Zbyryt – inf. niepubl.). To drugi przypadek stwierdzenia aberracji barwnej u brodziec z rodzaju *Tringa* na Śląsku – poprzedni ptak to obserwowany w 2005 r. w Gliwicach melanistyczny łączak (Betleja 2011).

Podziękowania dla Adama Zbyryta za uwagi do pierwszej wersji maszynopisu oraz Marka Stajszczyka za wciągnięcie mnie na wyższy poziom ornitologii.

Summary

On 27 May 2017 in the village of Żelazna (Opole Province) I observed the Green Sandpiper *Tringa ochropus* with leucism. The bird had a white plumage, black eyes, and orange legs and beak. Leucism is an inherited reduction of pigment associated with the absence of cells responsible for melanin production in feathers and skin. This is the first record of a leucistic Green Sandpiper in Poland. Among more than 1000 individuals with some colour aberrations, representing 78 species, observed in Poland so far, leucistic birds constituted slightly more than 6%.

Literatura

- Betleja J.** 2011. Melanistyczny łączak *Tringa glareola* w Gliwicach. Ptaki Śląska 18: 100.
- van Grouw H.** 2013. What colour is that bird. British Birds 106: 17–19.
- Zbyryt A.** 2017. Barwne aberracje u ptaków. Ptaki Polski 45: 18–23.